

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
КАФЕДРА ПСИХІАТРІЇ, ПСИХОЛОГІЇ ТА СЕКСОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
доцент Ірина СОЛОНИНКО

2023р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
ОК 22.3 «МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»**

**підготовки фахівців другого (магістерського) рівня
вищої освіти
кваліфікації освітньої «Магістр стоматології»
кваліфікації професійної «Лікар-стоматолог»
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221 «Стоматологія»**

Обговорено та ухвалено
на меодичномузасіданнікафедри
психіатрії, психології та сексології
Протокол № 9
від «4» травня 2023 р.
Завідувачкафедри
Професор Ростислав БІЛОБРИВКА

Затверджено
профільною методичною комісією з
терапевтичних дисциплін
Протокол №3
від «4» травня 2023 р.
Голова профільної комісії
Професор Олена РАДЧЕНКО

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Білобровка Р. І. завідувач кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор;

Рахман Л В. професор кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук

Плевачук О.Ю. доцент кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук

РЕЦЕНЗЕНТИ :

Негрич Т. І. – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри неврології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Ришковська Н.О. - доцент кафедри психіатрії і психотерапії ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Медична психологія» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія». Згідно з навчальним планом вивчення курсу «Медична психологія» здійснюється на 4-му курсі.

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Навчальна дисципліна „Медична психологія“: закладає основи вивчення студентами психіатрії, наркології та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами; забезпечує формування умінь застосовувати знання з медичної психології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи пізнання лікарем психології хворої людини, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності та при різних захворюваннях; навчає розпізнавати власні психологічні стани, створювати безпечне та сприятливе для роботи лікаря професійне середовище, вирішувати проблемні та конфліктні ситуації в медичному середовищі, а також надавати психологічну допомогу особам у кризових психологічних станах в умовах надзвичайних ситуацій. Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестування, письмова або усна відповідь на контрольні питання, розв'язування ситуаційних задач і трактування та оцінка їх результатів, контроль практичних навичок. Підсумковий контроль знань студентів здійснюється по завершенню вивчення дисципліни заліком. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою, виставляється за багатобальною шкалою і має визначення за системою ECTS та шкалою, прийнятою в Україні.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			СРС	Рік навчання семестр	Вид контролю
	Всього	Аудиторних				
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: Медична психологія <i>Змістових розділів 2</i>	1.0 кредит ECTS / 30 год.	4	10	16	4 курс (7/8 семестри)	залік
<i>Змістовий розділ 1</i> Загальні питання медичної психології	0.5 кредиту ECTS/15 год	2	4	9		
<i>Змістовий розділ 2</i> Прикладні аспекти медичної психології	0.5 кредиту ECTS/15 год	2	6	7		

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особистість людини, яка страждає в зв'язку з хворобою в широкому сенсі цього слова (різноманітні і глибокі порушення психічної діяльності людей з психічними розладами детально вивчаються у курсі «Психіатрія та наркологія»), медичний працівник, взаємини хворого та медичних працівників на всіх етапах лікувально-діагностичного процесу.

Міждисциплінарні зв'язки:

Навчальна дисципліна «Медична психологія» базується на вивченні студентами основ загальної психології, соціології, анатомії та фізіології людини, нейрофізіології, деонтології в медицині, психології спілкування та інтегрується з цими дисциплінами, а також закладає основи вивчення студентами в майбутньому дисциплін - психіатрії, наркології, внутрішніх хвороб, педіатрії та інших клінічних дисциплін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Медична психологія» є ознайомлення студентів з основами медичної психології в умовах функціонування сучасного суспільства; ознайомлення з загальними поняттями та закономірностями психічної діяльності соматично хворої людини, формування навичок комунікації лікарів з пацієнтами та взаємодія між лікарями у медичному середовищі, формування навичок та вмінь надання допомоги пацієнтам з різними медичними проблемами та надання психологічної допомоги в надзвичайних кризових ситуаціях, що є важливим елементом професійної підготовки та майбутньої діяльності лікаря.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Медична психологія» є:

оволодіти основними категоріями та поняттями медичної психології; ознайомити із закономірностями формування та основними властивостями психічних процесів особистості соматично хворої людини, оволодіти знаннями щодо правил спілкування у медичному середовищі, зокрема з пацієнтом та його родичами; сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі; засвоїти ефективні методи допомоги на пацієнту з соматичним захворюванням з допомогою застосування психологічних та психотерапевтичних технік.

В результаті вивчення дисципліни «Медична психологія» студент **повинен знати:**

- Особливості функціонування психіки людини у різних вікових категоріях
- Методи експериментально-психологічного комплексного обстеження, особливості їх застосування
- Типи реакцій та поведінки стосовно захворювання, типи відношення до хвороби у пацієнтів з соматичними захворюванням
- Особливості лікувально діагностичного процесу
- Психологічні риси особистості медичного працівника
- Правила комунікації лікарів та їхніми родичами та взаємодія між лікарями у медичному середовищі,
- Особливості допомоги пацієнтам з різними медичними проблемами та надання психологічної допомоги в надзвичайних кризових ситуаціях
- Принципи взаємодії психіатричної служби з фахівцями в сфері здоров'я людини
- Основні принципи профілактики психічних порушень

В результаті вивчення дисципліни «Медична психологія» студент **повинен вміти:**

- Проводити експериментально-психологічне обстеження, ефективно комунікувати з пацієнтами
- Встановлювати типи реакції на хворобу у людини
- Визначати психологічні особливості та психічні порушення в зв'язку з захворюванням та його перебігом, формувати адаптивні стратегії поведінки
- Надавати психологічну допомогу в кризових станах
- Володіти навичками ефективної комунікації з пацієнтам, їх родичами, а також в медичному середовищі
- Ефективно попереджувати та вирішувати конфлікти у медичному середовищі

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна «Медична психологія».

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти України для другого (магістерського) рівня вищої освіти дисципліна «Медична психологія» забезпечує набуття студентами наступних **компетентностей**:

- **інтегральна**

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- **загальні:**

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- **спеціальні (фахові, предметні):**

ФК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

ФК 3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

ФК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації

ФК 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентності	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає					

проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
3	Здатність застосовувати знання в практичній діяльності	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах
4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Мати досконалі знання державної мови	Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державну мову.	Нести відповідальність за вільне володіння державною мовою, за розвиток професійних знань.
6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.

		діяльності	інтеграції знань.		
7	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Здатність проводити пошук джерел з допомогою інформаційних технологій	Вміти використовувати інформаційні технології та володіти навиками пошуку у наукометричних базах	Використовувати інформаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за інформацію з науково доказових джерел, достовірність інформації.
8	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність своєчасне використання методів саморегуляції.
9.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми	Здатність наполегливо виконувати професійні завдання та обов'язки	Володіти професійними якостями та методами комунікації для виконання поставлених завдань та обов'язків	Використовувати ефективні методи комунікації та менеджменту для вчасного та якісного виконання поставлених завдань та обов'язків	Нести відповідальність за наполегливість, вчасність та якість виконання поставлених завдань та обов'язків
10	Здатність бути критичним та самокритичним	Розуміти поняття критичного мислення	Вміти визначати межі своїх професійних можливостей, аналізувати лікарські помилки	Використовувати ефективні стратегії розвитку клінічного мислення, методи аналізу помилок	Брати відповідальність за результати виконаної роботи, визнавати та виправляти допущені помилки
11	Здатність працювати в команді.	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії ефективного спілкування та міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
12	Прагнення до збереження навколишнього	Знати про фактори ризику	Вміти визначати фактори	Використовувати рекомендації	Нести відповідальність за збереження

	середовища.	забруднення довкілля, способи екологічного використання медичних матеріалів, правила утилізації використаних матеріалів	ризик забруднення довкілля, способи екологічного використання медичних матеріалів, дотримуватися правил утилізації використаних матеріалів	та алгоритми щодо екологічно безпечного використання медичних засобів	довкілля
13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Знати соціальні та громадянські права та обов'язки	Формувати громадянську позицію, вміти діяти відповідно до неї	Здатність доносити свою громадянську позицію, відстоювати свої переконання	Нести відповідальність за свої соціальні дії, діяти згідно законів, які регламентують рівні можливості для громадян суспільства
14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Знати свої соціальні та громадянські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, діяти згідно принципів	Здатність доносити свою громадянську та соціальну позицію	Нести відповідальність за соціальну та громадянську діяльність
15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та	Знати основи етики та деонтології, володіти знаннями про історію та закономірності розвитку предметної області, знати основи	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності, застосовувати і професійній діяльності	Здатність проводити професійну діяльність на основі принципів етики та деонтології, проводити інформаційну на навчальну	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності, за підтримання власного

	закономірності розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	здорового способу життя	принципи здорового способу життя	діяльність щодо пропагування здорового способу життя	фізичного та психічного здоров'я.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
1	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Мати спеціалізовані знання про психічний стан людини, знати методики та стандартні методи обстеження психічної сфери людини, її особистості, типи відношення до хвороби	Вміти застосовувати психометричні і методики та опитувальники, проводити комплексне експериментальне-психологічне обстеження. На основі результатів формувати уявлення про відношення пацієнта до хвороби та оцінювати ризики щодо досягнення ефективного комплаєнсу в лікуванні пацієнта.	Ефективно формувати стратегію спілкування в процесі діагностики та лікування. Надавати психологічну підтримку та допомогу пацієнтові, ефективно комунікувати з оточенням пацієнта	Нести відповідальність за якісне проведення клініко – психологічного обстеження пацієнта, за своєчасне оцінювання психологічного стану, попередження суїцидальних тенденцій, розпізнавання залежності, надання якісної психологічної допомоги важкокурабельним пацієнтам.
2	Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	Знання щодо інтерпретації опитувальників в та методик, що застосовуються для	Вміння інтерпретувати результати методів щодо діагностики типів особистості,	Встановлювати на основі результатів опитувальників в тип відношення до хвороби, тип	Нести відповідальність за якісне проведення дослідження та коректну інтерпретацію

		психологічної діагностики	типів відношення до хвороби, реакцій на хворобу.	особистості (акцентуацію), тип реагування на хворобу	результатів та виведення висновків на їх основі
3	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.	Виділяти та ідентифікувати психологічні риси пацієнта та психологічні реакції пацієнта на хворобу.	Вміти застосовувати методику для оцінки психологічного стану пацієнта, ідентифікувати труднощі в комунікації з пацієнтом та його родичами	Визначати основні труднощі у взаємодії з пацієнтом на основі психологічних рис та реакцій на хворобу у пацієнта	Нести відповідальність за якісну оцінку психологічного стану пацієнта та можливість подальшого взаємодії
14	Спроможність ведення нормативної медичної документації.	Знання про способи ведення медичної документації в паперовому та електронному вигляді	Вміти заповнювати правильно медичну документацію	Здатність до правильного та своєчасного заповнення медичної документації згідно вимог	Нести відповідальність за виявлення помилок у медичній документації
15	Здатність до опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	Знати про особливості опрацювання різного виду медичної інформації, її аналіз	Вміти опрацювати різні види інформації в лікувально-діагностичному процесі	Здатність до опрацювання та здійснення аналізу різного виду інформації в лікувально-діагностичному процесі	Нести відповідальність за якісне опрацювання та аналіз різного виду інформації в лікувально-діагностичному процесі

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Результати навчання для дисципліни.

Оволодіти сучасними знаннями щодо:

- Нейрофізіологічних основ функціонування психічної сфери
- Алгоритму проведення комплексного експериментально-психологічного обстеження
- Особливості типів реагування на хворобу та поведінки щодо захворювання
- Класифікація психосоматичних порушень
- Психологічні типи медичних працівників
- Особистісні риси медичних працівників та їх роль в професійній діяльності
- Особливості суїцидальної та самопошкоджуючої поведінки
- Особливості залежної поведінки
- Особливості спілкування в медичному середовищі
- Конфлікти в медичному середовищі

- Стадії та психологічні особливості лікувально-діагностичного процесу
- Особливості впливу конкретного соматичного захворювання на психічний стан людини
- Вплив вад обличчя на психічний стан людини
- Одонтофобія, її прояви, методи корекції
- Методи психотерапії з пацієнтами в стоматології
- Кризові психологічні стани в дітей та підлітків

Вміти застосовувати знання в практичних ситуаціях

- Проводити комплексне експериментально-психологічне обстеження
- Інтерпретувати результати психологічних методів дослідження
- Заповнювати медичну паперову та електронну документацію
- Визначати типи реагування та поведінки людини щодо захворювання, здійснювати психологічну корекцію типу відношення до хвороби
- Здійснювати корекцію фобічних та тривожних станів у пацієнтів в стоматології
- Визначати психологічні типи медичних працівників
- Застосовувати ефективні стратегії комунікації з пацієнтами, з колегами в медичному середовищі
- Надавати допомогу при кризових психологічних станах
- Надавати першу психологічну допомогу при порушеннях психічного стану в надзвичайних ситуаціях
- Розпізнавати та попереджувати суїцидальну поведінку та стани, пов'язані із залежністю від психоактивних речовин
- Попереджувати та ефективно вирішувати конфлікти в медичному середовищі
- Проводити психотерапевтичні інтервенції в кризових станах

Відповідність визначення стандартом результатів навчання та компетентностей

Результат навчання	Код програмного результату навчання	Код компетентності
Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4)	ПРН - 5	ЗК -1, ЗК -2, ЗК - 3, ЗК - 4, ЗК - 6, ЗК - 7, ЗК - 8, ФК-1, ФК -2, ФК -3, ФК - 11
Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН - 10	ЗК -1, ЗК -2, ЗК - 3, ЗК - 7, ЗК - 8 ФК - 1, ФК - 2, ФК - 3
Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на	ПРН - 13	ЗК -1, ЗК -2, ЗК - 3, ЗК - 6, ЗК -7 ФК -1, ФК - 2, ФК-3

підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).		
Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій	ПРН-14	ЗК -1, ЗК -2, ЗК – 3, ЗК – 6, ЗК -7, ЗК – 8, ЗК-9 ФК -1, ФК – 2, ФК -3, ФК – 14, ФК – 15
Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.	ПРН - 15	ЗК -1, ЗК -2, ЗК – 3, ЗК – 6, ЗК -7, ЗК – 8, ЗК-9 ФК -1, ФК – 2, ФК -3
Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.	ПРН - 16	ЗК -1, ЗК -6, ЗК -7, ЗК – 8, ЗК – 10, ЗК -11 ФК – 1
Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю	ПРН - 17	ЗК – 2, ЗК -3
Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень	ПРН -18	ЗК-1, ЗК-2, ЗК - 3 ФК – 3, ФК -15
Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ПРН - 19	ЗК – 1, ЗК -2, ЗК -4, ЗК - 6, ФК -15
Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності	ПРН - 20	ЗК-1, ЗК-2, ЗК - 3 ФК -3

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 30 години, 1.0 кредит ECTS

Програма дисципліни «Медична психологія» складається з 2 змістових розділів.

Змістовий розділ 1.

Загальні питання медичної психології.

Тема 1. Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини.

Поняття про психічне здоров'я.

Тема 2. Психологія пізнавальних психічних процесів

Тема 3. Психологія емоційно-вольової сфери

Тема 4. Стан психічних функцій і хвороба.

Тема 5. Психологія індивідуальних відмінностей.

Змістовий розділ 2.

Прикладні аспекти медичної психології.

Тема 6. Психологія медичних працівників.

Тема 7. Психологія лікувально-діагностичного процесу.

Тема 8. Реакція особистості на хворобу. Нозогенії

Тема 9. Психосоматичні розлади.

Тема 10. Психологічні аспекти суїцидальної поведінки, вмираючого пацієнта та евтаназії.

Тема 11. Основи психогігієни. Основи психопрофілактики.

Тема 12. Психологічне консультування. Реабілітація. Основи психотерапії.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	л	практ.	сам.р.
Медична психологія				
Змістовий розділ 1. Загальні питання медичної психології				
1. Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини. Поняття про психічне здоров'я. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, доказової реабілітації, забезпечення прав людини в психіатрії	4	2	-	2
2. Психологія пізнавальних психічних процесів	3		1	2
3. Психологія емоційно-вольової сфери.	3		1	2
4. Стан психічних функцій і хвороба	3		1	2
5. Психологія індивідуальних відмінностей	2		1	1
Змістовий розділ 2. Прикладні аспекти медичної психології.				
6. Психологія медичних працівників	1		1	
7. Психологія лікувально-діагностичного процесу	2		1	1
8. Реакція особистості на хворобу. Нозогенії	2	1	1	
9. Психосоматичні розлади	4	1	1	2
10. Психологічні аспекти суїцидальної та залежної поведінки	3		1	2
11. Основи психогігієни. Основи психопрофілактики	2			2
12. Психологічне консультування. Реабілітація. Основи психотерапії	1		1	
Усього	30	4	10	16

4. Теми лекцій

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
--------	------	-----------------

1	Предмет, завдання та методи психології. Характеристика основних властивостей пізнавальних психічних процесів, емоційно –вольових психічних процесів, індивідуально психологічних особливостей особистості та психічної діяльності особистості. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, доказової реабілітації, забезпечення прав людини в психіатрії	2
2	Особистість та хвороба. Внутрішня картина хвороби, психологія лікувально-діагностичного процесу. Психологічні особливості пацієнтів в стоматології. Основи медичної етики та деонтології. Сучасні методи психотерапії. Послуга раннього втручання.	2

5. Теми практичних занять

№	Тема	кількість годин
1.	Місце медичної психології в професійній діяльності лікаря-стоматолога. Методи та завдання медичної психології. Психодіагностика індивідуальних відмінностей уваги, відчуттів та сприймання та індивідуальних відмінностей пам'яті, мислення, уяви. Клініко психологічні аспекти емоційно - вольової сфери та психодіагностика індивідуально-типологічних властивостей особистості. Свідомість, самосвідомість, їх рівні та стани свідомості у хворого	2
2.	Психологія особистості та діяльності. Основні вимоги до особистості медичного працівника. Психологічні типи лікарів. Професійна деформація, синдром «вигорання». Спілкування в медичному середовищі	2
3.	Діагностика основних типів відношення до хвороби. Вплив типів відношення до хвороби на перебіг захворювання та прогноз. Агресія, симуляція, дисимуляція, госпіталізм. Принципи психотерапевтичної корекції відношення до хвороби. Психологічні особливості станів діагностичного процесу. Інформування хворого про діагноз. Патерналізм та його роль в діагностичному процесі. Значення психологічної установки хворого. Конфлікти їх перебіг та попередження.	2
4.	Психосоматика. Вплив психологічних факторів на перебіг соматичних розладів. Поняття адаптації та дезадаптації. класифікація психосоматичних розладів. Теорії психосоматичних взаємовідношень. Механізми психологічного захисту. профілактика психосоматичних порушень. Психологічні аспекти залежної поведінки. Суїцидальна поведінка, профілактика та раннє розпізнавання суїцидальних тенденцій. Психологія помирання та смерті. Евтаназія.	2
5.	Психотерапія, характеристика психотерапії як галузі медичної психології. Методи психотерапії. Покази та проти покази до проведення основних методів психотерапії. Застосування психотерапії в стоматологічній практиці. Психогігієна, психопрофілактика	2
Разом		10

6. Самостійна робота

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Особистість, як центральна проблема медичної психології. Дослідження особистості	2
2	Особливості когнітивних процесів у різні вікові періоди	2
3	Фобічні стани у пацієнтів в споматології, шляхи корекції	2
4	Типи поведінкових реакцій у пацієнтів у щодо хвороби	2
5.	Деонтологічні засади психологічної та медичної діяльності. Етико-моральні чинники професійного й особистісного становлення лікаря	1
6	Самоушкоджуюча тасуїцидальна поведінка. Способи виявлення та психологічні інтервенції.	2
7	Особливості інформування пацієнта про діагноз: вікові та індивідуальні психологічні аспекти	1
7	Типи психосоматичних розладів	2
8	Реабілітація, психопрофілактика та психогігієна.	2
	Разом СРС	16

7. Індивідуальні завдання .

Не передбачені навчальним планом.

8. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- за домінуючими засобами навчання: вербальні, наочні;
- в залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмінь та навичок, перевірки й оцінки знань, а також:
- усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;
- бліц-опитування;
- дискусії з проблемних ситуацій;
- реферативні виступи;
- тестування в письмовій формі;
- виконання письмових завдань тощо.

Результат самостійної позааудиторної роботи студента відтворюється у формі представлення стендових доповідей, презентацій або захисту реферативних робіт.

9. Методи контролю

Методи і форми контролю та оцінювання успішності студентів з дисципліни здійснюється за допомогою стандартизованих методів контролю: тестування, структуровані письмові роботи, робота з медичною документацією, контроль практичних навичок. Методи контролю містять – поточний контроль на прктичному занятті (за допомогою 10-ти тестових завдань), за правильну відповідь на 9-10 тестів студент отримує оцінку «відмінно», 8-7 тестів – «добре», 6-5 тестів – «задовільно», 4 -0 тестів – «незадовільно».

Оцінка теоретичних знань здійснюється шляхом усної чи письмової відповіді, оцінка практичних навичок у клінічному відділенні за стандартизованою шкалою виконання практичних навичок, розв'язання ситуаційних задач. Оцінка правильності розв'язання ситуаційних задач здійснюється за шкалою від 0 до 12 балів, де 10-12 балів – “відмінно», 7-9 балів – «добре», 4-6 балів – «задовільно» та менше 4 – «незадовільно».

Самостійну роботу студент виконує після завершення аудиторної частини заняття. Підсумковим контролем засвоєння дисципліни є екзамен.

10. ВИДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль

Завданням поточного контролю є перевірка рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи: засвоєння відповідного навчального матеріалу, набуття знань та сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислювати сутність змісту матеріалу заняття, сформованості вмінь виконувати необхідні практичні навички і маніпуляції, публічно чи письмово обґрунтовувати власну точку зору, уміння працювати в команді, здатність нести відповідальність за надані рекомендації та прийняті рішення тощо. Поточний контроль здійснюється на основі комплексного оцінювання діяльності студента та набутих ним компетентностей (знання, уміння, навички тощо), що включає контроль вхідного рівня знань, якість виконання практичної роботи, рівень теоретичної підготовки та результати вихідного контролю рівня знань. Форми проведення поточного контролю визначаються кафедрою і відображаються у навчальній програмі відповідної дисципліни.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять за 4-бальною шкалою, при цьому враховуються всі види робіт, передбачені програмою. Студент отримує традиційну оцінку з кожної теми, яка конвертується у бали. Видами поточного контролю є: тестові завдання, типові ситуаційні задачі, структуровані письмові відповіді, оцінка практичних навичок.

Методи контролю(до методів контролю)

Теоретичних знань:

- тестування письмове та комп'ютерне (MISA),
- індивідуальне опитування, співбесіда,
- структуровані за змістом письмові роботи.

Практичних навичок та умінь:

- контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок, передбачених планом практичної підготовки студента з дисципліни;
- надання допомоги при невідкладних станах

10. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є залік, який виставляється за результатами поточного контролю на підставі результатів поточного навчання відповідно програми з дисципліни і не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку. На останньому тематичному навчальному занятті після закінчення обговорення теми заняття викладач навчальної групи оголошує суму балів студента за результатами поточного контролю і за виконання самостійних робіт. Результат заліку відображається як «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність 120 балів.

Критерії оцінювання

Оцінка 5 («відмінно») – студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі та всебічні знання теми, аналізує наукові джерела, критично мислить, вміє імплементувати теоретичні знання у практичну діяльність.

Оцінка 4 («добре») – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає вивчений матеріал, добре володіє практичними навичками, проте може допускатися певних неточностей та похибок.

Оцінка 3 («задовільно») – студент базово опанував навчальний матеріал, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, проте, допускається значних помилок у теоретичних знаннях та виконанні практичних навичок.

Оцінка 2 («незадовільно») – студент не опанував теоретичний матеріал, не вміє виконувати практичних навичок, не орієнтується в навчальній літературі.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 120 балів, максимальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 200 балів.

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 120 балів.

Під час оцінювання враховуються бали, які студент отримав під час проведення навчальних занять за 4-бальною шкалою, при цьому враховуються всі види робіт, передбачені програмою. Студент отримує традиційну оцінку з кожної теми, яка конвертується у бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Недостатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „Е” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „Е”. Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні. Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою)

13. Методичне забезпечення

1. Плани практичних занять та конкретні цілі
2. Конспект лекцій
2. Завдання для самостійної роботи студентів
3. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь студентів, ситуаційні задачі
4. Перелік практичних навичок, що підлягають обов'язковій перевірці

14. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та між особового спілкування. – К.: Медицина, 2021. – 312 с.
2. Іванова О.В., Москалюк Л.М. Психологія: вступ до спеціальності. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 184 с.
3. Закалик Г.М., Войцеховська О.В., Шувар Н. М. Основи клінічної психології. – Львів: Львівська політехніка, 2020. – 432 с.
4. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та між особове спілкування. – Медицина, 2018. – 216 с.
5. Кацавець Р.С. Психологія особистості. Навчальний посібник. - Київ :Алерта. 2021. 134 с.

6. Комунікативні навички лікаря: підручник/Колектив авторів, за заг. ред. О.С. Чабана; наукова редакція й укладання О.О. Хаустова, І.А. Коваль; Національний медичний університет імені О.О. Богомольця – Київ: Медпринт, 2021. – 400 с.
7. Мак-Кеон Р. Суїцидальна поведінка/ пер. з англ. І. Куришко; за наук. ред. К. Явна-Розенталь. - Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2020. – 126 с.
8. Мартинюк А.І. Патопсихологія. Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 208 с.
9. Медична психологія: в 2-х томах. Т. 1. Загальна медична психологія / [Г.Я. Пилягіна, О.О. Хаустова, О.С. Чабан та ін.]; за ред. Г.Я. Пилягіної. – Вінниця: Нова Книга, 2020. – 288 с.
10. Медична психологія: в 2-х томах. Т. 1. Спеціальна медична психологія / [Г.Я. Пилягіна, О.О. Хаустова, О.С. Чабан та ін.]; за ред. Г.Я. Пилягіної. – Вінниця: Нова Книга, 2020. – 496 с.
11. Москалець М. Психологія особистості. Підручник. – Ліра – К., 2020. – 364 с.
12. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник. - Київ : ЦУЛ, 2019. - 369 с.
13. Основи загальної та медичної психології у вищій школі /Навч.посіб./за ред. Р.І.Білобровки – 2018.-286 с.
14. Охорона психічного здоров'я в умовах війни: у 2т. / пер. з англ. Тетяна Охлопкова, Олександра Брацюк. — К. : Наш формат, 2017. — 2т. - 548 с.
15. Охорона психічного здоров'я в умовах війни: у 2т. / пер. з англ. Тетяна Семигіна, Ірина Павленко, Євгенія Овсяннікова, Ольга Тесленко. — К. : Наш формат, 2017. — 1т. - 568 с.
16. Савчин М.В. Вікова психологія :навч. посіб. / Мирослав Васильович Савчин, Леся Павлівна Василенко.– 3-тє вид, перероб., допов.– Київ : Академія, 2017.– 366,[1] с.– (Almamater +) .
17. Філоненко М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря. Монографія. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 334 с.
18. Brannon L., Feist J., Updegraff J.A. Health psychology: An Introduction to Behavior and Health. 9th edition – Cengage Learning, 2017. – 544 p.
19. Medical Psychology («Медична психологія»): Підручник для студентів вищих навчальних закладів ВМНЗ IV рівня, англійською мовою. За ред. д.мед.н. проф.. Пустовойта М. М. – Львів: Видавництво «Новий світ – 2000», 2021 – 350 с.
20. Ofovwé C. Fundamentals of general and clinical psychology. – Independently published, 2022. – 443 p.
21. Olena O. Lazurenko, Oleksandr Yu. Tabachnikov. General and medical psychology. Textbook. – Kyiv:Book-plus, 2018. – 232 p.
22. Sundberg N., Winebarger A., Taplin J. Clinical Psychology: Evolving Theory, Practice and Research. – 4th edition, 2020. – 576 p.

Допоміжна

1. Вебер Т. Травмафокус. Спеціалізований психотерапевтичний метод для роботи зі стресом, травмою та хронічним болем / Томас Вебер Переклад з німецької: Гладун І. М. – Харків: ЛітераНова, 2020. – 164 с.
2. Волощенко М.О., Азаркіна О.В. Психологія професійного спілкування. Навчальний посібник. – Олді-Плюс, 2021 – 246 с.
3. Гофман А. EMDR терапія наслідків психотравми :Практичний посібник / Арне Гофманн. — Львів :Свічадо, 2017. — 259 с.
4. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Підручник. – Видавництво «ЦУЛ», 2021. – 424 с.
5. Зарицька В.В. Психологія конфлікту. Навчальний посібник. – Видавництво Гельветика, 2019. -320 с.
6. Лазуренко О.О. Психологія емоцій. – Видавництво «Книга Плюс», 2018. – 264 с.
7. Максименко Д.С. Психологічні особливості криз підлітка. – Видавництво «ЦУП», 2020. – 200 с.
8. Максименко С. Д. Загальна психологія. Навчальний посібник. - К.: ВД «Сварог», 2020. - 272 с.
9. Несуїцидальна самоушкоджувальна поведінка / І. Девід Клонські, Дженіфер Дж. Мюеленкамп, Стівен П. Льюїс, Барент Волш /пер. з англ. І. Куришко, за наук. ред. К. Явної-Розенталь. Львів: Галицька видавнича спілка, 2022. -132 с.
10. Перинатальна психологія/ А. М. Скрипніков, Л. О. Герасименко, Р. І. Ісаков. - Київ :Медкнига, 2017. - 167 с. :іл.
11. Основи психотерапії: навч. посіб / М.І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ;за ред. М.І.Мушкевич. – Вид. 3-тє. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 420 с.
12. Поліщук В.М. Психологія сім'ї. Підручник. – Університетська книга, 2021. - 248 с.

13. Психологія травмуючи ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Л. Туриніна. – К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. – 160 с
14. Слюсаревський М.М., ХазратоваН.В. Соціальна психологія. Навчальний посібник. – Львів: Львівська політехніка, 2019. – 352 с.
15. Табачников О.Ю., АбдяхімоваЦ.Б., Копчак О.О. Клінічна (медична) психологія. Пвідручник. – Книга Плюс, 2018. – 264 с.
16. Burn-out синдром / О.С. Чабан, А.О. Дорохіна. Київ: Агат-Прінт, 2020 – 56с.
17. Comer R.J., Comer J.S. Abnormal Psychology. – 11thedition. Worth Publishers, 2021. – 752 p.
18. Covey C., Manson D. Communication Psychology: A 4 In 1 Books Collection, Learn How to Communicate Intelligently and Become More Relevant and Persuasive In Your Communication with Emotional Intelligence. – Ind.Publ. – 2019 – 253 p.
19. Chen M., Giblin N. J. Individual Counseling and Therapy: Skills and Techniques. – 3rd ed. – Routledge, 2017. – 316 p.
20. Roehner J., Shulz A. Psychology of communication. Springer Nature Switzerland. – 2021. – 128 p.
21. Szapocznik, J., &Hervis, O. E. Brief strategic family therapy. American Psychological Association Pb.- 2020 – 223p.

Інформаційні ресурси

1. <https://prometheus.org.ua>
2. <https://mh4u.in.ua>
3. <https://psylib.kiev.ua>
4. <https://ipz.org.ua>
5. <https://oxfordhandbooks.com>
6. <https://efpa.eu>